

Debatt

Staten skall inte överge landsbygden – den skall stärka den!

För en småföretagare är staten inte politiker i en pampig byggnad i Stockholm. Staten är Skatteverkets momsfrågor som måste lösas innan lönerna kan betalas. Det är Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens beslut som påverkar anställdas trygghet. Det är Migrationsverkets processer när man rekryterar kompetens. Det är Polisen när man behöver pass/ID, anmäla stölder eller ordna tillstånd. Och för många företag på mindre orter är det också Tullverket när import och export ska fungera utan stopp.

När statlig service centraliseras blir konsekvensen sällan "effektivisering" för företagen. Det blir en dold skatt i form av mer tid, resor, väntan, förseningar och osäkerhet – och den slår hårdast mot landsbygden och de små företagen.

Servicekontor: ett nav som redan används – och som nu monteras ned

Statens servicecenter beskriver i sin konsekvensanalys för Enköping hur servicekontoren ger samlad hjälp åt bland annat Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket: vägledning, stöd i e-tjänster och ärendespecifik hjälp. Enköpingskontoret hade 9 377 besök och hanterade 11 092 ärenden under 2024. Ändå planeras nedläggning med hänvisning till minskade anslag och behov av snabba kostnadshemtagningar.

Det här är inte ett enskilt fall. Med minskade anslag bedömer myndigheten att cirka 35 av 148 servicekontor behöver avvecklas. Det är en politisk prioritering som flyttar kostnader från statens budget till företagens och medborgarnas vardag. Samtidigt är kostnaden per besök relativt låg (i snitt 364 kr, 2024) och besökarna är mycket nöjda (NKI 93 fem år i rad).

Digitalt först får inte bli "digitalt endast"

När kontor stängs hänvisas människor och företag till digitala tjänster och telefon. Men servicecenter konstaterar själva att det inte är likvärdigt med personlig service – och att risken ökar att fler inte får sina behov tillgodosedda. För små företag blir detta konkret:

- Fel i moms eller arbetsgivaruppgifter kan ge avgifter och kassaflödesproblem.
- Fördröjningar kring sjukskrivningar och ersättningar kan skapa konflikter och mer administration.
- Rekrytering av internationell kompetens kräver ofta vägledning, inte bara länkar.

Polisens "serviceärenden" är också företagens vardag

Utvecklingen syns även hos Polisen. I Bergslagen stängde receptionerna i Leksand, Rättvik och Vansbro för serviceärenden från 22 april 2025, med hänvisning till få besök och mer digital hantering. Men för lokala företag är "serviceärenden" inte småsaker: pass och ID, intyg, förlorade handlingar för säsongsanställda, bedrägerier och stölder som måste dokumenteras snabbt. I ett litet företag finns ingen buffert när en nyckelperson tvingas lägga en arbetsdag på resor och köer.

Tullservice: mer digitalt kräver ofta mer stöd

Tullprocesser digitaliseras, men regelverk ändras löpande och företag behöver kunna få vägledning. När fysisk klareringsservice koncentreras höjs tröskeln för små exportörer – särskilt när fel i deklarationer kan stoppa leveranser och skada kundrelationer.

Infrastrukturen: vägar, järnväg och regional tillgänglighet

Staten drar sig inte bara tillbaka genom stängda kontor. Samma mönster syns i infrastrukturen. För landsbygdens företag är bäriga vägar och vinterunderhåll avgörande för leveranser, entreprenader och pendling. När standarden sjunker blir varje transport dyrare: mer tid, mer slitage, fler skador och större risk att kunder väljer någon närmare. Bristande järnvägsunderhåll skapar förseningar som slår mot både pendlare och näringsliv. Regionala flygplatser kan vara skillnaden mellan rimliga restider för sälj, service, myndighetskontakter och rekrytering – eller att hamna längst bort i praktiken.

Vad bör göras – på riktigt

Om regeringen menar allvar med "hela Sverige" behövs konkreta beslut:

1. Pausa nedläggningarna av servicekontor och gör beslutsunderlagen till samhällsekonomiska kalkyler där företagets tid, resor och produktionsbortfall räknas in – inte bara statens hyror.
2. Säkra fysisk service som standard genom samlokalisering (kommunhus/bibliotek) och bemannade servicetider. Utveckling får inte bli "utan personal"-lösningar där människor lämnas ensamma med en skärm.
3. Gör inte Polisen och Tullverket till storstadsmyndigheter i praktiken: behåll eller återinför receptionstider och fungerande kontaktvägar på fler orter.
4. Säkra grundinfrastrukturen i hela landet: prioritera bäriga vägar, fungerande järnvägsunderhåll där näringslivet är beroende, och se regionala flygplatser som en del av Sveriges tillgänglighet och krisberedskap.

Det är lätt att centralisera på ett excelark. Men i verkligheten är statlig närvaro en del av Sveriges konkurrenskraft: den minskar friktion, bygger tillit och gör att företag vågar investera även utanför storstäderna. Om staten fortsätter retirera blir resultatet inte en smalare stat – utan ett smalare Sverige.

Mats Assarsson, Förbundsordförande, Företagarförbundet (FF)

www.ff.se

Företagarförbundet är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.